

Ti forslag, der kan styrke forskningssamarbejde & videnukveksling

Der er et politisk ønske om, at de offentlige investeringer i forskning og innovation bidrager til løsninger på samfundsudfordringer samt skaber vækst og beskæftigelse. Danske Universiteter støtter denne ambition, og universiteterne arbejder målrettet på at styrke forskningssamarbejde og videnukveksling mellem universiteter, erhvervsliv og offentlige myndigheder.

Universiteterne spiller en væsentlig rolle i at få samspillet til at fungere. Viden, teknologier og forskningsresultater stilles til rådighed, og der arbejdes løbende på at gøre det lettere for virksomheder og forskere at udvikle samarbejdet. Derfor har universiteterne skærpet fokus på at sikre den rette ledelsesmæssige og administrative understøttelse af forskernes deltagelse i forskningssamarbejde og videnukveksling med eksterne aktører.

Universiteterne arbejder også for at knytte virksomhederne tættere til universiteternes uddannelsesaktiviteter. Tættere relationer mellem studerende og virksomheder kan gøre det konkrete netværk og samarbejde mellem universiteter og virksomheder stærkere og smidigere. Samtidig kan det danne udgangspunkt for nye samarbejder til gavn for virksomheder, universiteter og studerende.

Det er samtidig afgørende, at der fortsat arbejdes målrettet på at sikre det helt rigtige fundament for, at universiteterne kan levere nytænkende, risikovillig og excellent forskning, som ikke kan løftes i virksomhedernes egne forsknings- og innovationsaktiviteter. Ambitiøse offentlige forskningsinvesteringer, stabile basisbevillinger og gode vilkår for rekruttering og talentudvikling af excellente forskere og studerende er nødvendige forudsætninger for universiteternes evne til at indgå i samarbejde med offentlige og private virksomheder til gavn for den danske vækst og beskæftigelse.

Universiteterne er i fuld gang med at videreudvikle og intensivere samarbejdet. Men virksomheder, erhvervsorganisationer og myndigheder må aktivt understøtte udviklingen, hvis man skal indfri det fulde potentiale. Nedenfor følger derfor Danske Universiteters forslag til ti konkrete tiltag, der kan styrke de danske aktiviteter inden for forskningssamarbejde og videnukveksling.

Relevante platforme til at styrke forskningssamarbejde og videnukveksling

Forskningssamarbejde og videnukveksling kræver en samarbejdsplatform. Det kan være i form af forskningsinfrastruktur, som fungerer som ramme for samarbejdet mellem videninstitutioner, virksomheder og offentlige organisationer. Det kan også være i regi af samarbejder om konkrete samfundsudfordringer, hvor aktører med forskellige kompetencer bringes sammen for at finde løsninger på givne udfordringer.

1. Ambitiøs satsning på forskningsinfrastruktur kan skabe nye forskningssamarbejder

State of the art laboratorier, forskningsfaciliteter og databaser spiller en afgørende rolle, når det kommer til at etablere samarbejde mellem universiteter, virksomheder, hospitaler og andre forskningsmiljøer. Derfor bør Danmark satse på at udvikle og opretholde forskningsinfrastruktur i verdensklasse. Infrastruktursatsningen bør rettes mod excellent forskning inden for alle hovedområder, der sigter på at løse fremtidens store samfundsudfordringer, og som dermed er relevant for erhvervslivet nu og i fremtiden.

2. Man bør gentænke samfundspartnerskaberne om innovation

Danske Universiteter støtter ambitionen om at styrke forsknings- og udviklingssamarbejdet mellem universiteter, erhvervsliv og myndigheder med henblik på at løse konkrete samfundsudfordringer. Samfundspartnerskaberne om innovation – men også udvikling af nye samarbejdsmodeller - udgør en relevant platform i den forbindelse. Danske Universiteter anbefaler dog, at man styrker forskningspotentialet, øger fleksibiliteten og forlænger tidshorizonten for samfundspartnerskaberne. Samtidig bør man reducere transaktionsomkostninger og medfinansieringskrav med henblik på at forbedre universiteternes muligheder for at indgå i samarbejdet.

Nye veje til at styrke kommercialisering af forskningsresultater

Forskerpatentloven fra 1999 satte fokus på universiteternes evne til at bringe forskningen i anvendelse gennem kommercialisering af forskningsresultater. 15 år senere er der fortsat stort fokus på nyttiggørelsen af universiteternes forskning gennem teknologioverførsel, herunder etableringen af forskningsbaserede virksomheder. Der er dog behov for et mere opdateret regelgrundlag og mere risikovillig kapital.

3. Regelgrundlaget for forskningssamarbejde og teknologioverførsel bør gennemgås

Uddannelses- og Forskningsministeriet bør nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter fra universiteter, erhvervsorganisationer og andre relevante ministerier, der kan drøfte og revurdere regelgrundlaget for arbejdet med forskningssamarbejde og teknologioverførsel, herunder handlingsrummet inden for EU's statsstøtteregele.

4. Universiteternes investeringer i kommercialisering bør medfinansieres

Der er behov for flere midler til at sikre udvikling af universiteternes opfindelser frem til et stadie, hvor private virksomheder kan tage over. En del universiteter har etableret lokale proof of concept puljer, men det vil styrke universiteternes indsats og muligheder betydeligt, hvis der afsættes midler til at medfinansiere universiteternes investeringer i kommercialisering af forskningsresultater.

5. Der er brug for større frihed til at rådgive nystartede spin-outs

Universiteterne har brug for bedre muligheder for at understøtte entreprenante forskere og studerende, som ønsker at etablere nye virksomheder på baggrund af deres forskningsresultater. Hvis universiteterne får større frihed til at tilbyde rådgivning til de nystartede virksomheder, vil flere spin-outs og start-ups have mulighed for at udvikle sig til levedygtige højteknologiske virksomheder til gavn for dansk vækst og beskæftigelse.

6. Innovationsfonden bør styrke private investeringer i universitetsbaserede spin-outs

Innovationsfonden opfordres til at styrke de private investeringer i nye, højteknologiske virksomheder ved at tilbyde medfinansiering til erfarne, private investorer, der ønsker at investere i et universitetsbaseret spin-out. Mere risikovillig kapital vil øge muligheden for, at virksomheder baseret på universiteternes forskningsresultater overlever de mest afgørende faser. Samtidig vil det øge inddragelsen af kompetente erhvervsfolk i virksomhedernes videre udvikling.

Nye veje til at engagere små og mellemstore virksomheder

For universiteterne er det afgørende at samarbejde med de virksomheder - store som små - hvor der er forskningsinteresse, eller hvor et samarbejde kan styrke universiteternes uddannelsesaktiviteter. Den danske og europæiske erhvervsstruktur taget i betragtning er der især behov for at iværksætte initiativer, der kan styrke små og mellemstore virksomheders engagement i forskning og udvikling.

7. Analyse af finansieringsprogrammets relevans ift. behov for vidensamarbejde

Uddannelses- og Forskningsministeriet opfordres til at iværksætte en analyse af de nuværende finansieringsprogrammets sammenhæng og relevans i forhold til de små og mellemstore virksomheders behov for vidensamarbejde, herunder om man opnår en tilstrækkelig forsknings- og innovationshøjde. Der er behov for en afklaring af, om der er tilstrækkelige midler til at understøtte disse aktiviteter, samt om de nuværende virkemidler er tilstrækkeligt enkle og risikovillige.

8. Ny uddannelsesmodel kan styrke samarbejdet med små og mellemstore virksomheder

Universiteterne skal have mulighed for at introducere en ny uddannelsesmodel, som knytter virksomheder tættere til kandidatuddannelserne. I en såkaldt virksomhedskandidat skal den studerende udføre en række konkrete arbejdsopgaver for virksomheden som en væsentlig del af den samlede uddannelse. Det vil særligt være relevant for små og mellemstore virksomheder, for hvem et uddannelsessamarbejde er en oplagt indgang til et tættere samarbejde med universitetet om mulige forskningsprojekter.

9. Medfinansiering kan muliggøre samlokalisering og brug af laboratorieudstyr

Der bør etableres mulighed for at søge midler til medfinansiering af mindre virksomheders samlokalisering med et universitet eller brug af universitetets laboratorieudstyr. Et sådant virkemiddel kan også involvere inkubationsordninger, som giver start-ups bedre mulighed for at etablere sig på campus på fordelagtige vilkår i en begrænset periode.

10. Erhvervsorganisationer bør rådgive virksomheder om vidensamarbejde

Relevante erhvervsorganisationer bør påtage sig opgaven med at rådgive medlemsvirksomheder, som ikke tidligere har indgået i et forsknings- og innovationssamarbejde. Erhvervsorganisationerne kan med fordel tilbyde rådgivning om lovgivning, forhandling og muligheder for at anvende standardkontrakter. Derved vil virksomheder uden et omfattende modtageapparat lettere kunne indgå i et samarbejde med en videninstitution.